

OPINIE SEPARATĂ

Deputații în Parlament:

Iurie ȚAP – Președintele Comisiei de anchetă;

Oleg LIPSKII – Vicepreședinte al Comisiei;

Vasile BOLEA – membru al Comisiei;

Angel AGACHE – membru al Comisiei,

au exprimat o păreră separată asupra *Raportului Comisiei de anchetă* privind evaluarea exercitării atribuțiilor autorităților statului în procesul de monitorizare a executării angajamentelor care derivă din contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora (contract nr.4/03 din 30 august 2013), precum și privind respectarea interesului statului la semnarea contractului de concesiune.

În acest sens, deputații - **Iurie ȚAP, Oleg LIPSKII, Vasile BOLEA, Angel AGACHE** - au menționat caracterul viciat al procedurilor de luare a deciziilor privind concesionarea activelor Î.S. „Aeroportului Internațional Chișinău”, neconformitatea clauzelor contractului de concesiune legislației în vigoare, dar și intereselor statului, expunând următoarele considerente.

I. Obiectivul privind respectarea intereselor statului la semnarea contractului de concesiune

În procesul de concesionare a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora, Guvernul Republicii Moldova (Ministerul Economiei, Agenția Proprietăți Publice) nu a asigurat îndeplinirea întocmai și în volum deplin a cadrului legal în vigoare:

- Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” nu a fost inclusă în lista bunurilor propuse parteneriatului public privat, cerință obligatorie potrivit art.11 lit.a) din Legea nr.179-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la parteneriatul public-privat, art.6 alin.(1) lit.d) din Legea privind administrarea și deținutizarea proprietății publice nr.121/2007, precum și art.7 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la concesiuni nr.534/1995);

- înființarea parteneriatului public-privat prin stabilirea expresă a modalității de realizare a acestuia (concesionare), contravine art.25 lit.b) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr.179/2008, precum și pct.21-27 din Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale a partenerului privat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.476/2012;

- Studiul de fezabilitate elaborat de către Agenția Proprietăți Publice:

- a interpretat eronat situația economico-financiară a Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău”, în vederea determinării Guvernului privind concesionarea acesteia;
- prin formularea propunerii de selectare a concesionarului prin **concurs închis**, Agenția Proprietăți publice și-a depășit atribuțiile

încălcând flagrant prevederile art.15 alin.(3) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice, care prevede că „selectarea partenerilor privați pentru concesiune se efectuează prin concurs public”;

- prin propunerea Agenției Proprietăți Publice de a include și examina *taxa de modernizare* în calitate de sursă „ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute în contract” este lipsită de temei legal și poate fi calificată drept una premeditată (potrivit scrisorii Agenției Proprietăți Publice nr.09-1003 din 17.09.2015 – taxa de modernizare a fost stabilită în calitate de sursă de finanțare pentru rambursarea Împrumuturilor acordate Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” de către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană de Investiții);
- Hotărîrea Guvernului cu privire la aprobarea concesiunii activelor Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” și a condițiilor concesiunii acestora, nr.321 din 30.05.2013, a fost adoptată cu grave încălcări ale legislației în vigoare:
 - stabilirea procedurii de selectare a concesionarului prin concurs închis (pct.2) contravine prevederilor art.15 alin.(3) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice. În acest sens, au fost neglijate propunerile Ministerului Finanțelor și Centrului Național Anticorupție, care la etapa avizării proiectului de hotărîre propuneau procedura concursului public;
 - prin aprobarea condițiilor de organizare și desfășurare a concursului închis de selectare a concesionarului (pct.1) au fost încălcate flagrant prevederile Legii nr.534/1995 cu privire la concesiuni, referitor clauza de transparență (publicarea în Monitorul Oficial a comunicatelor informative privind organizarea concursului), dar și la termenul de depunere a ofertelor;
 - prin pct.10.1 din Anexa nr.1, fără temei legal, Hotărîrea prevede includerea taxei de modernizare, de rînd cu taxele aeronautice drept sursă ce va asigura rambursarea și rentabilitatea investițiilor prevăzute în contract, acesta fiind, de fapt un element abuziv și care contravine pct.4 din Hotărîre, care prevede doar „menținerea nivelului taxelor aeronautice pentru perioada contractului de concesiune”, pct.4 din Anexa nr.1 „Elemente de preț” care potrivit subpct.4.3, statuează că „rambursarea investițiilor se va efectua din contul veniturilor obținute din activitatea întreprinderii concesionale”, dar și Legii cu privire la concesiuni nr.534/1995;
 - Ministerul Economiei, la formarea Comisiei de concurs, nu a respectat prevederile Hotărîrii Guvernului nr.321/2013, pct.2 din Anexa nr.2, privind includerea în componența acesteia a „unui specialist în economie, un specialist în jurisprudență, precum și specialiști în activitatea aeronautică.”;

- neîntemeiat a fost inclus în componența Comisiei de concurs – directorul general interimar al Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” (dl Petru Jardan). În acest sens, se constată și un conflict de interese, alimentat de mai multe circumstanțe: astfel lista celor 7 potențiali participanți la concursul închis a fost prezentată de către Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” (directorul general interimar), care a prezentat și candidatura S.A. „UK Komaks” (în realitate S.R.L. „UK Komaks”), companie cu indicatori foarte modești față de celelalte companii și care de sinestătător nu corespundea criteriilor generale de selectare a concesionarului, expuse la pct.6 din Anexa nr.1 a Hotărârii Guvernului nr.321/2013 (capitalul social – minimum 30 mil.euro). Totodată, încălcând flagrant dispozițiile Anexei nr.2 la Hotărârii Guvernului nr.321/2013, prin procesul – verbal nr.2 al ședinței Comisiei de concurs (în fapt fără o decizie legalizată) lucrările de secretariat au fost încredințate Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău”, care a fost responsabilă de transmiterea invitațiilor de participare la concurs. Ulterior, Comisia de concurs nu a putut demonstra cu certitudine că invitațiile au fost recepționate de destinatari. În acest sens, selectarea S.R.L. „UK Komaks” poate fi calificată drept premeditată, iar desemnarea ulterioară a dlui Petru Jardan în calitate de director al S.R.L. „Avia Invest” vine să confirme conflictul de interese.

- Comisia de concurs a acționat abuziv, depășindu-și competențele stabilite și anume:

- prin decizia din 29 august 2013 (procesul – verbal nr.5 al ședinței Comisiei de concurs), Comisia a dispus Agenției Proprietăți Publice, în calitate de concedent, semnarea contractului de concesiune cu S.R.L. „Avia Invest”, entitate care nu a participat la concurs de subiect distinct și care nu întrunea cerințele formulate față de concesionar (pct.6, anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.321/2013);
- prin neglijență, Comisia de concurs nu a respectat prevederile Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.476/2012, care statuează asupra legalizării asocierii ofertanților câștigători pentru a asigura buna îndeplinire a contractului de concesiune (această condiție era impusă de mai multe circumstanțe, în special în condițiile Acordului Operațional Comun din 12 august 2013, prezentat de către Asociația persoanelor Juridice „Avia Invest” și care, la art.12 pct.2.2. prevede că „Acordul încetează la data semnării contractului de concesiune de către întreprindere (S.R.L. „Avia Invest”);

- în baza investigațiilor Centrului Național Anticorupție și Serviciului Informații și Securitate, constatăm schimbări esențiale survenite în structura fondatorilor/asociațiilor S.R.L. „Avia Invest” de la momentul semnării contractului

și pînă în prezent, dar și trecerea acestora în zone off-shore din Insulele Virgine Britanice și Aruba. Conform concluziilor Centrului Național Anticorupție: „înstrăinările produse poartă un caracter suspect, deoarece „asociatul cu potențial financiar solid a ieșit din structura întreprinderii concesionale, fiind înlocuit de un agent economic înregistrat în zona off-shore și care nu va genera capital investițional”, în consecință „uniunea persoanelor juridice participantă și câștigătoare a concursului pentru concesionarea activelor aflate în gestiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, care s-au angajat prin ofertă să efectueze investiții de peste 244 mln.euro, de-facto nu mai există. [...] scopul acestui parteneriat public – privat de atragere a investițiilor private în realizarea proiectului de interes public nu a fost atins [...] mijloacele bănești achitate în calitate de investiții de către S.R.L. „Avia Invest”, parvin în exclusivitate din activitatea operațională.”. Întru confirmarea concluziilor Centrului Național Anticorupție, vin și concluziile Ministerului Finanțelor din 18.09.2015 privind proveniența resurselor utilizate în scopuri investiționale, potrivit cărora „la situația din 11.09.2015 suma mijloacelor bănești utilizate și raportate la investiții de către SRL „Avia Invest” pentru etapa I constituie 945 903,3 mii lei, inclusiv, din surse proprii – 591 858,7 mii lei, (dintre acestea – 285 703,3 mii lei provin din taxa de modernizare) și din surse împrumutate – 354 044,6 mii lei. Mijloacele împrumutate provin de la OOO „Арсеналь-Капитал” din Federația Rusă.”.

- privind contractul de concesiune, constatăm:

- contractul de concesiune nu corespunde cerințelor art.13 din Legea nr.534/1995 cu privire la concesiuni (lipsește lista faptelor juridice a căror apariție poate conduce la modificarea cauzelor contractului de concesiune sau la rezilierea la cererea uneia dintre părți);
- încheierea cu S.R.L. „Avia Invest” – entitate care nu a participat la concurs în calitate de subiect distinct contravine art.12 alin.(1) din Legea nr.534/1995 cu privire la concesiuni, art.15 alin.(3) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice și art.18 alin.(9) din Legea nr.179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat, care statuează asupra acordării concesiunii partenerului privat selectat în baza concursului.
- necorespunderea concesionarului S.R.L. „Avia Invest” cerințelor formulate față de concesionar la etapa organizării și desfășurării concursului de selectare a concesionarului (pct.6, Anexa nr.1 la Hotărîrea Guvernului nr.321/2013);
- caracterul abuziv și lipsit de temei legal privind includerea și stabilirea cuantumului taxei de modernizare în mărime de 9 euro/pasager la plecare, în rezultat aceste sume sunt acumulate de concesionarul aeroportului, fiind reflectate ca venituri, iar ulterior, după achitarea impozitelor sunt utilizate ca aport investițional propriu.

II. Obiectivul privind evaluarea exercitării atribuțiilor autorităților statului în procesul de monitorizare a executării angajamentelor care derivă din

***contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat
"Aeroportul Internațional Chișinău" și a terenului aferent acestora***

În acest context, constatăm îndeplinirea neconformă de către Comisia de monitorizare a atribuțiilor stabilite prin Regulamentul Comisiei, respectiv:

- formal a fost verificată executarea programului de construcții, etapele de implementare și volumele de executare a lucrărilor asumate de către concesionar și stabilite în contractul de concesiune (pct.3 lit.b)), fără a se întocmi Raportul de monitorizare a contractului de concesiune, conform cerințelor pct.16) din Regulamentul Comisiei; fără documentarea investițiilor efectuate în anul 2014 (328624,7 mii lei sau 17239,5 mii euro) care provin integral din veniturile obținute din activitatea economică, respectiv n-au fost formulate recomandări concedentului sau concesionarului (conform pct.2 din Regulament);

- necorespunzător a fost asigurată verificarea periodică a executării obligațiilor investiționale asumate de către concesionar, determinarea nivelului de executare a concesiunii, corespunderea acesteia cu prevederile contractului de concesiune (pct.3 lit.d) și e) din Regulament), ceea ce a condus la faptul că la situația din 11.09.2015, din volumul de investiții raportat (945 903,3 mii lei) au fost facturate lucrări în sumă de 207 528,7 mii lei (25 la sută din obiectivul Etapei I conform contractului de concesiune), iar restul 738 374,6 mii lei constituie suma mijloacelor financiare transferate în avans;

- nu au fost identificate riscurile de neexecutare sau nerespectare a obligațiilor contractuale ca urmare a modificării listei fondatorilor/asociaților întreprinderii concesionale S.R.L. „Avia Invest” și necorespunderea calității acestora condițiilor de selectare a concesionarului, dar și trecerea acestora în zone off-shore;

- nu au fost respectate prevederile ce țin de periodicitatea organizării ședințelor Comisiei de monitorizare (semestrial – pct.10 din Regulament), dar și informarea semestrială a Agenției Proprietăți Publice.

Reieșind din aspectele examinate, deputații: - **Iurie ȚAP, Oleg LIPSKII, Vasile BOLEA, Angel AGACHE** - cu referire la respectarea intereselor statului la semnarea contractului de concesiune, precum și evaluarea exercitării atribuțiilor autorităților statului în procesul de monitorizare a executării angajamentelor care derivă din contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora, au propus:

1. Renegocierea contractului de concesiune a activelor aflate în gestiunea Î.S. “Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora nr.4/03 din 30 august 2013:

- în vederea asigurării calității concesionarului (componentei asociațiilor acestuia) în conformitate cu Criteriile generale de selectare a concesionarului formulate la etapa organizării și desfășurării concursului de selectare, în special privind:

- a) mărimea capitalului social – minimum 30 mil.euro;

b) criteriul experienței de cel puțin 2 ani în prestarea serviciilor din domeniul aviației civile;

- anularea taxei de modernizare;
- aducerea clauzelor contractului de concesiune în conformitate cu prevederile Legii cu privire la concesiuni nr.534/13.07.1995 (în special cu prevederile art.13 lit.p) și cu Recomandările expuse în Raportul Grupului de lucru creat la indicația Guvernului Republicii Moldova.

2. Reexaminarea Regulamentului și componenței nominale a Comisiei de monitorizare a concesiunii, în vederea definirii clare și coerente a obiectivelor Comisiei, dar și calității acesteia;

- controlul asupra activității Comisiei de monitorizare.

3. Revizuirea Legii cu privire la concesiuni nr.534/13.07.1995 și a legislației aferente domeniului concesiunii, întru înlăturarea neconformităților evidențiate în rapoartele Comisiei de anchetă și a Grupului de lucru creat la indicația Guvernului Republicii Moldova.

În contextul menționat, deputații - **Iurie ȚAP, Oleg LIPSKII, Vasile BOLEA, Angel AGACHE** – au întocmit și un **Raport de alternativă** privind evaluarea exercitării atribuțiilor autorităților statului în procesul de monitorizare a executării angajamentelor care derivă din contractul de concesiune a activelor aflate în gestiunea Întreprinderii de Stat “Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora (contract nr.4/03 din 30 august 2013), precum și privind respectarea interesului statului la semnarea contractului de concesiune.